

SCENARIUSZ 1.4

Tytuł spotkania: Perspektywa Wilka i Czerwonego Kapturka

Pomysł i opracowanie: Lilianna Niewierowicz

Klasy 1-6
szkoły podstawowej

1 × 45 minut

OPIS I CELE

Krótki opis:

Warsztaty literackie oparte na analizie znanych bajek z punktu widzenia różnych bohaterów. Dzieci odkrywają, że każda historia ma co najmniej dwie strony, ćwiczą patrzenie na sytuację oczami innych. Lekcja ma charakter praktyczny i odbywa się w formie zabawy i ćwiczeń, które pomagają dzieciom zrozumieć, czym jest perspektywa i że bywa ona różna dla każdego z bohaterów tej samej sytuacji.

Przedmiot nauczania:

- Edukacja wczesnoszkolna - zajęcia wychowawcze z elementami wiedzy społecznej i polonistycznej.
- Adresaci lekcji: Uczniowie klas I-III szkoły podstawowej.

Cel ogólny:

- Rozwijanie umiejętności dostrzegania różnych punktów widzenia, rozumienia emocji i potrzeb innych osób oraz budowania postawy otwartości, empatii i szacunku wobec odmiennych perspektyw.

Cele szczegółowe:

- Uczeń rozumie, że różne osoby mogą inaczej postrzegać tę samą sytuację.
- Uczeń potrafi spojrzeć na wydarzenie z perspektywy innej osoby, zwierzęcia lub postaci.
- Uczeń rozpoznaje i nazywa emocje swoje oraz innych osób.
- Uczeń rozwija umiejętność słuchania i uwzględniania opinii innych.
- Uczeń ćwiczy empatię poprzez odgrywanie ról i analizowanie różnych punktów widzenia.
- Uczeń dostrzega, że nie zawsze zna wszystkie okoliczności danej sytuacji.
- Uczeń rozwija kreatywność i wyobraźnię poprzez tworzenie historii z różnych perspektyw.
- Uczeń współpracuje z rówieśnikami podczas wykonywania zadań grupowych.
- Uczeń formułuje własne zdanie i szanuje odmienne opinie.
- Uczeń rozwija umiejętność komunikowania swoich myśli, uczuć i spostrzeżeń.
- Uczeń buduje postawę otwartości, tolerancji i życzliwości wobec innych.

Metody pracy:

- metoda aktywizująca
- burza mózgów
- dyskusja kierowana
- praca w mniejszych i większych grupach
- refleksja indywidualna
- prezentowanie pracy grupowej
- odgrywanie ról (drama)
- metoda sytuacyjna (analiza krótkich sytuacji i zdarzeń)
- storytelling (tworzenie i opowiadanie historii)
- elementy inspirowane metodą design thinking

Formy pracy:

- praca indywidualna,
- praca w parach,
- praca w małych grupach,
- praca z całą grupą.

MATERIAŁY I POMOCE DYDAKTYCZNE

- wydrukowane losy bajek i perspektywy bohaterów (jedna dla każdej z grup),
- długopisy lub flamastry,
- kreda do tablicy bądź mazak suchościerny,
- kartki A3.
- W wersji rozszerzonej: magnesy, tablica interaktywna, losy postaci do ćwiczenia 6 i ślady bądź okulary do ćwiczenia 7.

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEBIEGU
ZOBACZ ZAŁĄCZNIKI →

1 Powitanie i wprowadzenie do tematu
Czas: 5 minut

Przypomnienie bądź zapoznanie z zasadami dotyczącymi aktywnego słuchania, nie przerywania oraz szacunku do czyjejś opinii oraz nie oceniania jej.

Krótką rozmowa kierowana dotycząca znajomości i rozumienia cytatów:

“KAŻDY MEDAL MA DWIE STRONY”, A “KAŻDY KIJ MA DWA KOŃCE”.

Czy te słowa są znane uczniom? Z czym się kojarzą? Co oznaczają dla uczniów?

2 Moje zdanie - spectrum
Czas: 5 minut

Cała grupa ustawia się na środku, wyznaczamy w klasie linie na podłodze np. za pomocą sznurka bądź taśmy. Od tej pory każdy z uczniów swoim miejscem na linii będzie zaznaczał swój głos na dany temat bądź w danej sprawie. Zadajemy uczniom pytania z listy pytań bądź dowolne wybrane przez prowadzącego z myślą o grupie.

Podsumowując zabawę pytamy:

Czy zawsze łatwo było podjąć decyzję i czy nikt się nie wahał? Czy ktoś powstrzymał się od decyzji albo myślał o tym co wybrali inni? Czy decyzja innych miała znaczenie?

3 Wspólnie tworzymy bajkę o mieszkańcach Leśnej Polany
Czas: 15 minut

“BAJKA O MIESZKAŃCACH LEŚNEJ POLANY”

Pewnego dnia w pięknym lesie mieszkało zwierzątko o imieniu _____.

Było ono bardzo wyjątkowe. Najbardziej lubiło kolor _____, a jego ulubionym zajęciem było _____.

Pewnego ranka zwierzątko wybrało się na Wielką Leśną Polanę. Tam spotkało swoich przyjaciół:

- mądrą sowę o imieniu _____,
- wesołą wiewiórkę o imieniu _____,
- spokojnego jeża o imieniu _____,
- oraz szybkiego zająca o imieniu _____.

Na środku polany leżał niezwykle przedmiot. Każde zwierzę patrzyło na niego z innego miejsca.

– To na pewno jest _____! – powiedziała wiewiórka.
 – Nie, wygląda raczej jak _____ – odpowiedział zając.
 – A ja widzę _____ – dodał jeź.
 Sowa przez chwilę słuchała wszystkich i zapytała:
 – Ciekawe, dlaczego każdy z nas widzi coś innego?
 Zwierzątka podeszły bliżej.
 Okazało się, że przedmiot był dokładnie taki sam, ale każde zwierzę patrzyło na niego z innej strony. Wiewiórka siedziała na drzewie. Zając patrzył z trawy. Jeź obserwował go z krzaków.
 A sowa widziała wszystko z góry.
 – Czy ktoś z nas miał rację? – zapytało zwierzątko o imieniu _____.
 – W pewnym sensie wszyscy – uśmiechnęła się sowa. – Każdy zobaczył coś ważnego, ale tylko razem mogliśmy poznać cały obraz.
 Po chwili zwierzęta zaczęły opowiadać o swoich ulubionych rzeczach.
 – Moim ulubionym kolorem jest _____ – powiedziała wiewiórka.
 – A moim _____ – odpowiedział zając.
 – Ja najbardziej lubię _____ – dodał jeź.
 – A ty? – zapytała sowa zwierzątko o imieniu _____.
 – Ja najbardziej lubię _____!
 Zwierzęta zauważyły, że choć różnią się zainteresowaniami, kolorami i pomysłami, mogą się od siebie wiele nauczyć.

Na zakończenie dnia każde zwierzątko powiedziało jedną miłą rzecz o kimś innym:

- „Podoba mi się, że _____ potrafi _____.”
- „Lubię, kiedy _____.”
- „Cieszę się, że _____ jest _____.”
- „Dzięki _____ nauczyłem się _____.”

Gdy słońce zaczęło zachodzić, wszyscy wrócili do swoich domów z ważną myślą:

- Każdy może patrzeć na świat trochę inaczej.
 - Różne perspektywy pomagają nam lepiej rozumieć siebie i innych.
 - Razem widzimy więcej niż w pojedynkę.
- I od tego dnia mieszkańcy lasu jeszcze chętniej słuchali siebie nawzajem.

Odpowiadamy na pytania dotyczące perspektyw poszczególnych bohaterów naszej bajki

Czy ktoś w historii miał rację?

Dlaczego zwierzęta widziały przedmiot inaczej?

Czy zdarzyło Ci się kiedyś patrzeć na coś inaczej niż kolega lub koleżanka?

Czego możemy nauczyć się od osób, które mają inne zdanie?

4 Wylosuj bajkę i jej bohaterów oraz zauważ i przedstaw ich perspektywę

Czas: 15 minut

Dzielimy uczniów na grupy 3-5 osobowe, następnie dajemy grupie do wylosowania bądź wyboru bajkę i postacie. Zadaniem grupy jest zastanowienie się nad perspektywą ze strony każdego z bohaterów danej bajki. Poszukujemy odpowiedzi na pytania:

CO CZUJE DANA POSTAĆ? CZEGO CHCE, O CZYM MARZY I NA CZYM JEJ ZALEŻY?

Gdy wszystkie grupy zakończą obrady, ich zadaniem będzie zaprezentować efekty swojej pracy w grupach reszcie klasy. Zadaniem klasy będzie odgadnięcie, który z bohaterów danej bajki przedstawia swoją perspektywę.

5 Koło perspektyw - podsumowanie

Czas: 5 minut

Na środku kartki wpisz słowo, np.:

DESZCZ

Dzieci dopisują, co oznacza on dla:

- rolnika,
- psa,
- ślimaka,
- dziecka,
- rowerzysty,
- kwiatu,
- strażaka.

Powstaje mapa pokazująca, że jedna rzecz może być odbierana na wiele sposobów, a żaden z nich nie jest mniej ważny czy mniej prawdziwy.

ĆWICZENIA ALTERNATYWNE – DODATKOWE

6 Zamień się miejscami

Czas: 15 minut

Przeczytaj krótką sytuację, np.: **Kuba przypadkiem przewrócił wieżę z klocków Oli.**

Następnie dzieci losują role:

- Kuba,
- Ola,
- kolega, który to widział,
- pani nauczycielka.

Każde dziecko mówi:

“Ja myślę...” “Ja czuję...” “Ja chciałbym...”

7 Spacer w cudzych butach/ okularach

Czas: 15 minut

Przygotuj papierowe ślady stóp bądź papierowe okulary

Na każdym napisz:

- lekarz
- babcia
- kot
- nauczyciel
- strażak
- listonosz
- influencer
- pierwszoklasista
- astronauta

Uczeń staje na śladzie bądź zakłada okulary i kończy zdania:

Najbardziej lubię... Boję się... Marzę o... Dzisiaj chciałbym...

ŹRÓDŁA

Bibliografia

1. Bettelheim B. (2010). Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni. Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.
2. Cackowska M. (red.) (2019). Edukacja polonistyczna dzieci. Teoria i praktyka. Gdańsk: Harmonia.
3. Chambers A. (2014). Tell Me. O książkach, czytaniu i rozmowach z dziećmi. Poznań: Zys i S-ka.
4. Jaszczyk A. (2017). Jak rozmawiać z dziećmi o książkach?. Kraków: Wydawnictwo Edukacyjne.
5. Molicka M. (2002). Bajki terapeutyczne. Poznań: Media Rodzina.
6. Molicka M. (2011). Biblioterapia i bajkoterapia. Poznań: Media Rodzina.
7. Ministerstwo Edukacji i Nauki. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej – edukacja wczesnoszkolna.

Słowniczek pojęć

empatia - (gr. empatheia) współodczuwanie; umiejętność wczucia się w stan emocjonalny drugiej osoby, przyjęcie jej perspektywy spojrzenia na rzeczywistość, rozumienie drugiej osoby i jej przeżyć.

każdy medal ma dwie strony - przysłowie mówiące o tym, że są dwie strony tej samej monety, dwa aspekty, dwie perspektywy: pozytywną i negatywną, jakiegoś zagadnienia bądź sytuacji.

każdy kij ma dwa końce - przysłowie mówiące o tym, że każda sytuacja ma swoją dobrą i złą stronę.

1. Materiały obrazkowe do ZASAD i ćwiczenia 1

1 AKTYWNE SŁUCHANIE

- Słucham uważnie, gdy ktoś mówi.
- Patrzę na rozmówcę.
- Staram się zrozumieć jego punkt widzenia.
- Zadaję pytania, jeśli czegoś nie rozumiem.
- Nie przygotowuję odpowiedzi, zanim druga osoba skończy mówić.

Pamiętaj:
„Najpierw zrozum, potem bądź zrozumiany.”

2 NIE PRZERYWAM

- Każdy ma prawo dokończyć swoją wypowiedź.
- Czekam na swoją kolej.
- Nie wchodzę komuś w słowo.
- Nie zagłuszam innych rozmówców.
- Jeśli chcę coś dodać, zapisuję myśl lub cierpliwie czekam.

Pamiętaj:
„Słuchanie jest równie ważne jak mówienie.”

3 SZANUJĘ CZYJĄŚ OPINIĘ

- Każdy ma prawo do własnego zdania.
- Akceptuję, że inni mogą myśleć inaczej.
- Nie wyśmiewam cudzych poglądów.
- Rozmawiam spokojnie i uprzejmie.
- Skupiam się na wymianie myśli, a nie na wygrywaniu dyskusji.

Pamiętaj:
„Różnica zdań nie oznacza braku szacunku.”

4 NIE OCENIAM

- Odnoszę się do wypowiedzi, a nie do osoby.
- Nie krytykuję ani nie etykietuję rozmówców.
- Nie używam obraźliwych określeń.
- Staram się zrozumieć, zanim ocenię.
- Wyrażam swoje zdanie w sposób życzliwy i konstruktywny.

Pamiętaj:
„Można nie zgadzać się z opinią, szanując osobę, która ją wyraża.”

KAŻDY MEDAL MA DWIE STRONY

PAMIĘTAJ:

Ta sama sytuacja może wyglądać inaczej z perspektywy różnych osób.

Słuchaj różnych punktów widzenia.

Bądź ciekawy opinii innych.

Szukaj pełniejszego obrazu sytuacji.

Szanuj różnorodność doświadczeń.

MOTTO:

„Różne spojrzenia pomagają lepiej zrozumieć świat.”

KAŻDY KIJ MA DWA KOŃCE

PAMIĘTAJ:

Zanim wyrobisz sobie opinię, warto spojrzeć na sprawę z różnych stron.

Poznajawaj różne perspektywy.

Zadawaj pytania.

Staraj się zrozumieć innych.

Nie oceniaj zbyt szybko.

MOTTO:

„Zrozumienie zaczyna się od dostrzegania różnych perspektyw.”

2. Bajki i ich bohaterowie do ćwiczenia 3

1. Czerwony Kapturek
 - Perspektywa Czerwonego Kapturka
 - Perspektywa Babci
 - Perspektywa Wilka
 - Perspektywa Leśniczego
2. W głowie się nie mieści
 - Perspektywa Riley
 - Perspektywa Rodziców Riley
 - Perspektywa poszczególnych emocji
3. Zwierzogród
 - Perspektywa Judy Hopps
 - Perspektywa Nicka Wilde
 - Perspektywa Mieszkańców miasta
4. Shrek
 - Perspektywa Shreka
 - Perspektywa Fiony
 - Perspektywa Ośła
 - Perspektywa Lorda Farquaada
 - Perspektywa Smoczy
 - Perspektywa Wróżki Chrzestnej
5. Piękna i Bestia
 - Perspektywa Belli
 - Perspektywa Bestii
 - Perspektywa Ojca Belli
6. Kraina Lodu
 - Perspektywa Elsy
 - Perspektywa Anny
 - Perspektywa Rodziców
 - Perspektywa mieszkańców królestwa
7. Auta
 - Perspektywa Zygza
 - Perspektywa mieszkańców miasteczka
 - Perspektywa Złomka
8. Jak wytresować smoka
 - Perspektywa Czkawki
 - Perspektywa ojca
 - Perspektywa Szczerbatka
9. Toy Story
 - Perspektywa Chudego
 - Perspektywa Buzza
10. Vaiana
 - Perspektywa Vaiany
 - Perspektywa ojca
 - Perspektywa Babci
 - Perspektywa Mauiego

3. Lista pytań do ćwiczenia 2 “Moje zdanie - spectrum”

1. Morze czy góry?
2. Pizza czy słodycze?
3. Kino czy kręgle?
4. Lato czy zima?
5. Pisanie czy liczenie?
6. Pies czy kot?
7. Żelki czy cukierki?
8. Rower czy rolki?
9. Żółty czy niebieski?
10. Bieganie czy pływanie?
11. Wstać rano czy spać do południa?
12. Piłka nożna czy koszykówka?
13. Piraci czy rycerze?
14. Róża czy tulipan?
15. Woda czy sok?
16. Rysowanie czy śpiewanie?
17. Strażak czy policjant?
18. Nauczycielka czy lekarka?
19. Laptop czy komputer?
20. Fortnite czy Minecraft?

Scenariusz opracowany w ramach projektu “Young Democracy - Obywatel i Media”
realizowanego przez EduKABE Fundację Kreatywnych Rozwiązań.

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa,
przyznanych przez Ministra Edukacji w ramach programu
“Kompas Młodego Obywatela”.

Minister
Edukacji